Horváth Péter

A tékozló fiú

Ferenczy Károly

A jelenet kezdetekor a képen velünk szemben ülő „Báty" sárga ruhát visel, haja barna. A tékozló „Fiú" vörös.

APA Fiam! *(kék köpenyben; kifordul a közönség felé)* E szóra kezdj a képhez! Ügyelj, hogy a lényeg is kijöjjön, ne csak a színek és formák harmóniája! Megvagy az ecsettel? Hát akkor…. *(visszafordul, kezdőkép szerint)* Fiam!

FIÚ *(a mezítelen alak)* Apám, vétkeztem az ég ellen és teellened. Már nem vagyok méltó arra, hogy fiadnak nevezz.

BÁTY *(az asztalnál, szemben)* Jól mondja…

APA *(kiszól, oldalra)* Hozzátok hamar a legdrágább ruhát, és adjátok rá!

BÁTY Apa…!

APA *(mint fent)* Az ujjára húzzatok gyűrűt, és a lábára sarut!

BÁTY De apám, ez…

APA Vezessétek elő a hizlalt borjút, és vágjátok le!

BTY A borjút?!

APA Együnk és vigadjunk!

BÁTY De hát miért?

APA Fiam halott volt és életre kelt!

BÁTY Három éve kikérte jussát, és elbitangolt!

APA Elveszett és megkerült!

BÁTY Mint egy utolsó koldus, mezítelen…
APA Már hozzák a köntöst…

Hozzák, öltöztetik (zöld ruhába), fésülik, ujjára gyűrűt húznak - képen kívül

BÁTY Enyémet?!
APA Illik rá.
BÁTY Ünnepi sarumat?!
APA Hallgass, és örülj, hogy megnőtt a lába!
BÁTY Látod, én annyi éve szolgálok neked, és egyszer sem szegtem meg parancsodat.
APA Mert te jó fiú vagy.
BÁTY És nekem még egy gödölyét sem adtál soha, hogy egyet mulathassak a barátaimmal!
APA Gondosan neveltelek.
BÁTY Most meg, hogy ez a fiad megjött, aki vagyonodat rossz nőkre pazallta…
APA Ne háborogj! Tudod, mit mond az Írás. Ha közületek valakinek van száz juha, és egy elvész belőlük, nem hagyja-e ott a pusztában a kilencvenkilencet, hogy keresse az egy elveszettet, amíg meg nem találja?
BÁTY Bolond, ha egy miatt a többit veszni hagyja!
APA Ha megtalálja az elveszettet, örömében vállára veszi, hazasiet vele, összehívja barátait és szomszédait…
BÁTY Képtelenség!
APA *(kiszól)* Örüljetek ti is, mert megtaláltam elveszett bárányomat!
BÁTY Apa…!
APA Éppen így nagyobb öröm lesz a mennyek országában egy megtérő bűnösön, mint kilencvenkilenc igazon, akinek nincs szüksége rá, hogy megtérjen.
BÁTY Fel nem foghatom, hogy…
FIÚ *(visszatér, immár felöltözötten, megbocsátó, kedves mosollyal)* Mert nehézfejű vagy, bátya. Mindig az voltál, Isten bocsássa meg.
BÁTY Mi van?!
FIÚ Ha egy asszonynak van tíz drachmája, és egyet elveszít, nem gyújt-e világot, nem sepri-e ki a házát, nem keresi-e gondosan, amíg meg nem találja?
BÁTY Miket beszélsz itt? Apánk nem eszetlen!

FIÚ És ha megtalálja, összehívja barátnőit meg a szomszédasszonyokat:

APA *(egyetértőn)* Örüljetek ti is - mondja -, mert megtaláltam elveszett drachmámat!

BÁTY Miféle drachma? Miféle asszonyok? Anyánkat a bánat vitte sírba! Emiatt! Most beállít, s beülne a készbe? Egy fillérje sincs! Mind eltékozolta! Ezt ünnepeljük?!

APA Isten angyalai éppígy örülnek majd egy megtérő bűnösnek.

FIÚ - mondja az Írás.

BÁTY Akkor betűi mind hazudnak!

FIÚ *(álnok-szerényen)* Te mondád.

APA *(Bátynak)* Ne káromold az Istent!

BÁTY Szakadjon rá az ég, ha ilyen igazságtalan! Saját angyalai rúgják le a magasból…

APA Vigyázz, fiam, mert szavaid fejedre szállnak!

FIÚ Kár volna érted, bátya.

BÁTY Nézd! Nézd a szemforgató, hamis mosolyt az arcán, az ártatlan tekintetet…

FIÚ Bátyus…

BÁTY … hallgasd a mézes hangját…

APA *(nyugtatná a bátyót)* Fiam, te mindig itt vagy velem, és mindenem a tied.

BÁTY Éjt nappallá téve dolgoztam érte két ember helyett! Túrtam a földet, vontam az igát…

APA Mert öcséd halott volt, és most életre kelt!

BÁTY Igen? Hát halottként dőzsölt Szíriában? Halottként járta be a Jordán mesés vidékét? Halottként hajózott át a tengeren, hogy egyiptomi szukák bűzhödött ölében henteregjen…

FIÚ Fogalmad sincs, miről beszélsz.

BÁTY Neked bezzeg van fogalmad! Te tudod, mit jelent kötelmek nélkül élni! Szeretni kövéret, soványat, asszonyt, leányt, fiút…,

APA Elég, mert olyat teszek…

BÁTY Már megtetted, tessék! Itt áll, előttünk a „tékozló fiú”, az én legjobb sarumban, az én ünneplő ruhában, ujján a gyűrűvel, amit arámnak szántam volna majd, ha…

APA A bölcs beéri, fiam, a félnek felével…

BÁTY Miféle fél?! Hiszen újra elmegy! Teli iszákommal szökik meg, ha jól lakott, s pihent! Meglásd, apám, még hajnal előtt kihűl az ágya!

FIÚ Miért tennék ilyet?

BÁTY Azt hiszed, én nem érzem a hívást? Engem nem csábít a távol? Én talán nem kívántam magam minden percben szabadnak, miközben apánk rossz parancsait próbáltam helyrehozni, gonddal ügyelvén a helyes vetésre, aratásra, elletésre?

APA Rossz parancsaim?!

BÁTY Mindenki tudja! Tessék! *(kimutat)* Kérdezz akárkit! Hiszen nem úgy van az, hogy az ész hirtelen romlik meg az őszülő fejekben, hogy a nyilvánvaló árulást örömmel megbocsássa, megalázván ezzel a tűrő érdemet! Nem, apám. Mióta *ez* szökve, loppal elhagyta a házat, magával hurcolván minden javunk felét, hogy kétszer annyi gondot szakajtson nyakunkba, te, apám, azóta romlasz! Ágyasaid a hátad mögött kinevetnek, álnok szolgáid, ha én nem vigyáznám ostorral őket, meglopnák aklodat, kamrádat kisepernék… *(kiszól)* Talán nem így van? Miért hallgattok, sunyi, álszent, nyomorú népség?

APA Nos, jól van. Vesd hát le ruháidat, ha már álarcodat levetetted.

BÁTY Tessék?

APA Állj fel asztalomtól, itt többé nincs helyed.

BÁTY *(feláll, indulattal)* Apa!

APA *(Fiúhoz)* Vedd el ruháit!

FIÚ Ahogy parancsolod.

BÁTY *(Fiúhoz)* Hozzám ne merj…! Apa! Isten szent nevére kérlek…

APA Most egyszerre szent lett? Az imént még angyalait küldted volna ellene!

FIÚ Magam is úgy hallottam, bátya, tényleg!

BÁTY *(Apához)* Könyörögve kérlek, légy bölcs belátással…

APA Én? A megcsappant eszemmel? Vetkezz, vagy rád küldöm „álnok" szolgáimat! Nézd! *(kimutat)* Remegve várja parancsomat mindegyik! Tegyem próbára hűségüket?

BÁTY *(leveti zöld felsőjét, öccséhez lép vele)* Tessék, az ujjas. *(vetkezik, apjához)* Itt a nadrág, köpenyed maradékából szabattam…

FIÚ Az inget is, bátyó, ha kérhetem…

BÁTY *(leveti)* Égesse hólyagosra bőrödet.

FIÚ Testvérhez méltó, szép kívánság.

BÁTY És a kárpit nem hasad meg…!

APA Miféle kárpit?

FIÚ Nem tudja, mit cselekszik.

BÁTY Az ég azúrja nincs a képen. Mivel a menny nyilván lakatlan.

FIÚ *(Apához)* Miért hallgatjuk tovább, uram, az istenkáromló beszédet? Szükségtelen, hogy hűséges szolganéped tanúja legyen e szörnyű

szavaknak. Egy elsőszülöttnek példát kellene mutatnia, ehelyett apját mocskolja, megtért fivérére támad, a Mindenhatót gyalázza… *(Bátyhoz)* Helyetted is szégyellem magam.

APA Ágyékán a gyolcs maradhat.

FIÚ *(Apához)* Túl nagylelkű vagy, uram. Hadd lássa az ország, hogy hazánkban bűn nem marad megtorlatlanul.

APA Igaz. Le a gyolccsal is!

BÁTY *(elfordul, mezítelen, félháttal áll, öccse kezdő helyén)* Elvész az ország, mely ily példát követ.

FIÚ Hazaárulás… Ezt azért nem hittem volna… *(leül a Báty helyére, az asztalon lévő gyümölcsös kosárra mutat, Apához)* Szabad?

APA *(bólint, a Bátyra néz)*

FIÚ *(elvesz egy almát, beleharap)* Mmm…!

APA *(Bátynak)* Mire várasz? Szabad vagy. Mehetsz, amerre tetszik. *(Fiúnak)* Nélküled talán sosem tudom meg. Kígyót melengettem a keblemen.

FIÚ Micsoda zamatos alma…! *(a közönség felé)* Kész vagy, képíró? Meglesz jutalmad.

sötét